

Barbara Smoter

**BEYOND THE NET = BEYOND SOCIETY?
DIGITAL DIVIDE FROM SCHOOL ACTIVITIES' PERSPECTIVE**

Abstract:

In sociology, the digital divide means systematic differences concerning the access and usage of computers and the Internet by the people of different genders, ages, socioeconomic status or locations. The digital divide, connected with restricted access to information technology usage is undoubtedly becoming a factor impairing the way groups and individuals function socially in network society and diminishing the effectiveness of social integration. In response to the situation, a number of projects is being launched that are aimed at preparing individuals and groups to function well in the network society. In my article I have focused on young people. According to numerous research results, young Poles' access to computer programmes is not as limited as their competence in using them. It seems that in this case school should be the institution that could most systematically and fully undertake enforcing digital inclusion. Examining the undertaken initiatives, one can identify certain activities realized both on the society-wide and regional level. One of the examples was a report from Poznań, entitled "Digital divide as the factor conditioning the results of external examinations", which I based my analyses on. For this article, I have also examined the guidelines of the programme from Lesser Poland region, "Digital divide prevention – the Internet as a chance for a flying start in life for the students from Lesser Poland". In the process I have treated the initiatives, which the project is comprised of, as innovative in respect to limiting the disproportions in the access to information and communications technology in our society.

Key words: cultural exclusion, digital divide, school educational practices

**POZA SIECIĄ = POZA SPOŁECZEŃSTWEM?
O WYKLUCZENIU CYFROWYM Z PERSPEKTYWY DZIAŁAŃ SZKOŁY**

Streszczenie:

Mianem *wykluczenia cyfrowego* socjologowie określają systematyczne różnice w dostępie oraz korzystaniu z komputerów i Internetu między osobami zróżnicowanymi pod względem: płci, wieku czy statusu społeczno-ekonomicznego lub miejsca zamieszkania. W dzisiejszym świecie zdominowanym przez informacje i nowoczesne media *wykluczenie cyfrowe* wiąże się z utrudnionym dostępem do posługiwania się technologiami informacyjnymi umożliwiającymi zdobywanie nowych kwalifikacji oraz aktualizowanie swojej wiedzy. Staje się ono zatem niewątpliwym czynnikiem upośledzającym funkcjonowanie społeczne. Co istotne, ten typ wykluczenia pomimo intensywnych działań prowadzonych dla wyeliminowania jego skutków, nadal pozostaje czynnikiem zmniejszającym skuteczność społecznych działań integracyjnych. Problem ten stał się na

tyle widocznym, że w reakcji nań powstaje obecnie szereg projektów które starają się naświetlić konieczność przygotowania jednostek do funkcjonowania w społeczeństwie sieciowym. W artykule tym skupiłam się na kategorii ludzi młodych, bowiem mimo tego, że w powszechnym przekonaniu niedostatki włączenia w rzeczywistość cyfrową wiąże się ze starszym wiekiem. Wiele bowiem badań wskazuje, że z poziomem kompetencji obsługi programów komputerowych i korzystania z Internetu jest wśród młodych Polaków gorzej, niż z samym dostępem. Wydaje się, że w ich przypadku instytucją, która najpełniej i najbardziej systematycznie mogłaby podjąć się działań na rzecz *cyfrowej inkluzji* powinna stać się szkoła. W związku z tym przyjętą dla moich analiz perspektywą okazała się ta odnosząca się do ogólnospołecznych i regionalnych działań właśnie tej instytucji. Podparciem prowadzonych przeze mnie analiz stał się m. in. poznański raport: *Wykluczenie cyfrowe jako czynnik warunkujący wyniki egzaminów zewnętrznych*, który wydaje się przejrzysto nakreślać rolę szkoły w profilaktyce i eliminacji *wykluczenia cyfrowego*. Dla potrzeb niniejszego artykułu poddałam też analizie założenia realizacyjne opracowanego w Małopolsce programu: *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu - Internet szansą na lepszy start w przyszłość dla uczniów Małopolski*. Tym samym inicjatywy będące częścią składową tego projektu potraktowałam jako innowacyjne w odniesieniu do ograniczania dysproporcji społecznych w dostępie do technologii informacyjno – komunikacyjnych.

Słowa kluczowe: wykluczenie kulturalne, wykluczenie cyfrowe, edukacyjne praktyki szkolne.